

ΣΙΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Διὰ μὲν τὰς Ἀθήνας . . . . . Δραχ. ν. 6
 Διὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰς Ἐπαρχίας. 7
 Διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικόν . . . . . φράγκα χρυσ. 8
 Διὰ δὲ τοὺς ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ τῆς Ἀνατολῆς
 μετὰ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν 10
 Οὐδεμία πληρωμὴ γίνεται ἄνευ ἀποδείξεως.
 Πᾶσα δὲ ἀπόδειξις πληρωμῆς πρέπει νὰ ἦ ἔντυπος καὶ νὰ
 φέρῃ τὴν Ὑπογραφήν καὶ τὴν Σφραγίδα τῆς Διευθύνσεως.

Συντάσσεται ἐφ' ὅδου καὶ ἀνέκαθεν ὁρῶν.

Ἐπιστολαί, ὡς καὶ πᾶν ἔγγραφον, ἐπιγράφονται
Πρὸς τὴν Σύνταξιν τῆς Θεολογικῆς
ἐφημερίδος «Σιών» εἰς Ἀθήνας.

Ἐκδίδεται τετράκις τοῦ μηνός.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Ἐν Ἀθήναις παρὰ τῇ Διευθύνσει τῆς Θεολογικῆς ἐφημερίδος
Σιών (παρὰ τῇ Ἀγ. Εἰρήνῃ, ὁδ. Καρόρη, ἀριθ. 7)

Ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ παρὰ τοῖς κ. κ. ἀν-
 ταποκρίταις αὐτῆς.

Διατρίβει σύντομοι καὶ σύμφωνοι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐφη-
 μερίδος γίνονται δικταὶ πρὸς καταχώρησιν.

«Καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μὴ τινα ἄλλον
 ὁ Θεὸς ἐπιπέμψῃ κηδόμενος ὑμῶν»
 Σωκράτης.

«Ἦξει ἐκ ΣΙΩΝ ὁ ρυόμενος . . . ἐκ γὰρ Σιών ἐξελεύσεται
 νόμος, καὶ κρινεῖ ἀνά μέσον τῶν ἐθνῶν»
 Ἡσαΐας.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5. ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ

«Ὡς ἤνοιξέ σου
 τοὺς ὀφθαλμούς;»
 Ἰωάν. θ', 26.

Πάλιν τὸ γένος τῶν Γραμματέων καὶ Φα-
 ρισαίων κινεῖται, πάλιν ταρασσεται, πάλιν νέας
 κατὰ τοῦ Ἰησοῦ εὐρίσκει κατηγορίας, καὶ ἐπι-
 σήμους τῶν κατηγοριῶν τούτων προσάγει μαρ-
 τυρίας. Ἰδοὺ ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτῳ ἤνοιξε τοὺς
 ὀφθαλμούς τοῦ τυφλοῦ ἰδοῦ, λέγουσιν, ἐν
 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ ἔπτυσε χαμαί, καὶ πηλὸν
 ποιήσας ἐπέχρισε τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, ἄρα
 σαφῶς καταργεῖ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου,
 τρανῶς περιφρονεῖ τὸν Νόμον, ὅστις ῥητῶς
 διατάσσει, ὅπως ἀγιάζωμεν τὴν ἡμέραν τοῦ
 Σαββάτου. ἄρα οὐκ ἔστιν ἐκ Θεοῦ. . . «Ἐλε-
 γον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, Οὗτος ὁ ἄνθρω-
 πος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ Σάββατον
 οὐ τηρεῖ» (Ἰωάν. θ', 16).

Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. «Σὺ πιστεύεις, λέγει τῷ ἀνα-
 βλέψαντι τυφλῷ, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
 Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, Τίς ἐστι,
 Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς, Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν
 μετὰ σοῦ Ἐκεῖνός ἐστι» (Ἰωάν. θ', 35 — 38).

Ἡ Κυριακὴ αὕτη εἶναι ἡ τελευταία ἀπὸ
 τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα. Τῇ Τετάρτῃ τῆς ἐβδο-
 μάδος ταύτης ἀποδίδεται ἡ Μεγάλῃ ἑορτῇ
 τῆς Ἀναστάσεως, τῇ δὲ Πέμπτῃ, τεσσαρά-
 κοντα ἀκριβῶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεως
 τοῦ Κυρίου συμπληρουμένων, ἑορτάζεται ἡ εἰς
 Οὐρανούς θριαμβευτικὴ τοῦ Κυρίου Ἀνάληψις.

Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία τὴν Κυριακὴν ταύτην
 ἐκ τοῦ πρὸ τῆς ἱερᾶς Λειτουργίας ψαλλομέ-
 νου χωρίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ «Αἰτεῖτε καὶ δο-
 θήσεται ὑμῖν» (Ἰωάν. ιε', 23) καλεῖ «Domi-
 nicam Rogate et dabitur vobis». Ἐν ἀρ-
 χαιοτέροις δὲ χρόνοις ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν
 ἐκείνην ὡς εἰσοδικοῦ (introitus) ψαλλομένου
 «Φωνὴν εὐφροσύνης ἀναγγεῖλατε» (Ἡσ. μ. η', 20),
 «Vocem jucunditatis annuntiate» ἐκάλει
 τὴν Κυριακὴν ταύτην, «Dominicam Vocem
 jucunditatis annuntiate».

Ἡ Κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ.

Τετρακόσια περίπου βήματα πρὸς μεσημ-
 βριαν τοῦ τάφου τοῦ προφήτου Ζαχαρίου, ἐν
 τῇ κοιλάδι τῶν Τυροποιῶν, περὶ τοὺς πρόπο-
 δας τοῦ ὄρους Μωρία καὶ Ὁφὲλ (Βενιαμὴν σ.
 284), ἐγγὺς τῆς Ἱερουσαλήμ, κεῖται τὸ μικρὸν
 χωρίον Σιλωάμ, παρ' ὃ ἡ Κολυμβήθρα τοῦ Σι-
 λωάμ, πρὸς ἣν ἀπέστειλεν ὁ Κύριος τὸν τυ-
 φλόν, ὅπως νίψῃται τοὺς ἑαυτοῦ ὀφθαλμούς.

Ἡ λέξις Σιλωάμ, σημαίνουσα «ἀπεσταλμέ-
 νον» (Ἰωάν. θ', 7), εἶναι ἑβραϊκὴ, καὶ κυριολε-
 κτικῶς λέγεται Σιλωάχ (Schiloach)· ἀλλ' οἱ
 Ἑβδομήκοντα Σιλωάμ μετέφρασαν αὐτήν· οἱ
 δὲ ἐκεῖ οἰκοῦντες νῦν Ἀραβες τὴν πηγὴν ταύ-
 την καλοῦσι Σί λ θ α ν.

Τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς Σιλωάμ, ὃ καλεῖ ὁ
 Προφήτης Ἡσαΐας (ἠ', 6) «ὕδωρ τοῦ Σιλωάμ,
 τὸ πορευόμενον ἡσυχῇ», δι' ἀρχαιοτάτης αὐλα-
 κος 539 μέτρων μήκους, λελαξευμένης ἐπὶ
 βράχου, διοχετεύεται εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ
 Σιλωάμ, ἔχουσαν 15 μέτρων μήκος καὶ 4
 πλάτους, εἶναι δὲ ὑφάλμυρον κοινῶς ὅμως θε-

ωρεῖται ὡς ὑγιεινὸν καὶ ἰαματικόν, ἐφ' ᾧ πι-
 θανῶς καὶ ὠνομάσθη δῶρον ἀπεσταλμένον παρὰ
 Θεοῦ (Βεν. σ. 285 σημ. 2).

Κατὰ τὸν Βενιαμὴν Ἰωαννίδην, ἀκριβῶς πε-
 ριγράφαντα τὴν ἀγίαν Γῆν, ἐρείπια καὶ τμή-
 ματα κίωνων, κείμενα ἐντὸς καὶ ἐκτὸς αὐτῆς,
 δεικνύουσιν ὅτι ἄλλοτε ἦν ἐνταῦθα οἰκοδόμη-
 μα, ὅπερ βεβαιοῦται ἐκ τῶν ἀρχαίων ὁδοπο-
 ρικῶν, σημειούντων, ὅτι ἐνταῦθα ἦν Ἐκκλησία,
 καὶ ὅτι ἡ Κολυμβήθρα, κειμένη ἐκτὸς αὐτῆς
 καὶ περιφραττομένη ὑπὸ κιγκλίδων, διηρεῖτο
 εἰς δύο μέρη, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἦν προσδιωρισμέ-
 νον διὰ τοὺς ἀνδρας, τὸ δὲ διὰ τὰς γυναῖκας,
 αἵτινες εἰσερχόμεναι ἐλούοντο χάριν εὐλα-
 βείας (σ. 284).

Περίεργον φαινόμενον παρουσιάζει τὸ ὕδωρ
 τῆς πηγῆς Σιλωάμ, ὅτι ἀπᾶς καὶ δις ἡ καὶ
 τρις τοῦ ἡμερονυκτίου διακόπτεται ἐντελῶς ὁ
 ῥοὺς αὐτοῦ· εἶτα δὲ πάλιν ἀρχεται νὰ ῥέῃ τὸ ὕ-
 δωρ, ὡς καὶ πρότερον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀφθονώτερον.
 Ὁ ἐκεῖ ὄχλος, κατὰ κοινὴν παράδοσιν, πιστεύει
 ὅτι ἐν τῇ πηγῇ ταύτῃ ἐνυπάρχει μέγας δράκων,
 ὅστις ὅταν μὲν εἶναι ἐξυπνος, ἐμποδίζει τὸν ῥοὺν
 τῶν ὑδάτων, ὅταν δὲ κοιμάται, τὰ ὕδατα ἐλεύ-
 θερα μένοντα ῥέουσι τὴν κατὰ φύσιν πορείαν
 (Βεν. σ. 285, σημ. 2).

Τὴν πηγὴν ταύτην οἱ Δυτικοὶ καλοῦσι πη-
 γὴν τῆς Θεοτόκου, πιστεύοντες ὅτι ὅτε
 ἡ Παρθένος κατὰ τὴν Νομικὴν διατάξιν (Ἐξοδ.
 ιγ', 2. Λευιτ. ιβ', 6—8) ἦλθεν ἐν τῷ ναῷ, καὶ
 διέτριψεν ἡμέρας τινάς, εἰς τὴν πηγὴν ταύτην
 ἐρχομένη ἐπλυνε τὰ ἱμάτια τοῦ Ἰησοῦ. Οἱ
 δὲ Ἑβραῖοι τὴν ὁγδόην ἡμέραν τῆς μεγάλης
 ἑορτῆς τῆς Σκηνοπηγίας, κατ' ἔθιμον ἀρχαῖον,
 ἀπὸ τῆς πηγῆς ταύτης ἀνασύροντες ὕδωρ ἔχυ-
 νον εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ χαλκίνου θυσιαστηρίου
 τοῦ ναοῦ (Allioli σ. 222). Ἐν αὐτῇ δὲ ταύτῃ
 ἐξετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὸ μέγα τοῦτο τοῦ τυ-
 φλοῦ θαῦμα, ὡς Δημιουργὸς πηλῶ τὸν πηλόν
 θεραπεύσας.

Ῥυμολογία.

Μετὰ πολλῆς τῆς περιπαθείας εἰσὶ γεγραμ-
 μένοι οἱ ὕμνοι, οἱ εἰς τὸ θαῦμα τοῦ τυφλοῦ
 ἀναφερόμενοι, λυπηρὸν συναίσθημα καὶ τρυ-
 φερὰν συμπάθειαν πρὸς τὸ πάθος καὶ τὴν στε-
 νοχωρίαν τοῦ τυφλοῦ ἐξεγείροντες· οὕτω, ἐν β'

ήχῳ συνεγράφη τὸ περιπαθὲς τοῦτο Ἰδιόμελον τοῦ Ἑσπερινοῦ.

«Ὁ τυφλὸς γεννηθεὶς ἐν τῷ ἰδίῳ λογισμῷ ἔλεγεν· ἄρα ἐγὼ δι' ἁμαρτίας γονέων ἐγεννήθην ἀόμματος; ἄρα ἐγὼ δι' ἀπιστίαν ἐθνῶν ἐγεννήθην εἰς ἐνδειξιν; οὐχ ἰκανῶ τοῦ ἐρωτᾶν πότε νῆξ, πότε ἡμέρα; οὐκ εὐτονοῦσί μου οἱ πόδες τὰ τῶν λίθων προσκρούσματα· οὐ γὰρ εἶδον τὸν ἥλιον λάμποντα, οὐδὲ ἐν εἰκόνι τὸν ἐμὲ πλαστουργήσαντα. Ἀλλὰ δέομαί σου, Χριστέ ὁ Θεός· ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἐλέησόν με».

Καὶ τὸ δεῦτερον Ἰδιόμελον.

«Παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ Ἱεροῦ, εὗρεν ἀνθρώπου τυφλὸν ἐκ γενετῆς· καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐπέθηκε πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ὑπάγε, νίψαι εἰς τοῦ Σιλωάμ· καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψε, δόξαν ἀναπέμπων Θεῷ. Οἱ δὲ ἀγχισταὶ αὐτοῦ ἔλεγον αὐτῷ· τίς σου τὰς κόρας διήνοιξεν, ἃς οὐδεὶς τῶν βλέπόντων ἴσασαι ἴσχυσεν; Ὁ δὲ φησὶ βοήσας· Ἀνθρώπος, Ἰησοῦς λεγόμενος, ἐκεῖνός μοι ἔφη· Νίψαι εἰς τοῦ Σιλωάμ, καὶ ἀνέβλεψα. Αὐτός ἐστιν ἀληθῶς, ὃν ἔφη Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ Χριστὸν Μεσσίαν· αὐτός ἐστιν ὁ Σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν».

Ὁ Κανὼν εἶναι ποίημα τοῦ γνωστοῦ Ἱμνογράφου, Ἰωσήφ τοῦ Θεσσαλονίκης.

Πολλὴν δὲ χάριν καὶ ποίησιν ἔχει τὸ τρίτον Ἐξαποστειλᾶριον.

«Παράγων ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εὗρε τυφλὸν ἀόμματος, πτύσας χαμαὶ, καὶ ποιήσας πηλὸν ἐπέχρισε τοῦτον· πρὸς Σιλωάμ ἀπέστειλε τοῦ ἀπελθεῖν καὶ νίψασθαι· ὁ δὲ νιψάμενος ἦλθε, βλέπων τὸ φῶς σου, Χριστέ μου».

Τὴν ὑμολογίαν τῆς Κυριακῆς ταύτης κλείοντες ἀναφέρομεν καὶ τὸ Δοξαστικὸν τῶν Αἰωνῶν, ἐν ᾧ μετὰ θερμῆς πίστεως ἀναφέρεται ἡ διπλῆ ἴσσις τοῦ τυφλοῦ, ἡ ἴσσις τῶν τε σωματικῶν καὶ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ ὀφθαλμῶν.

«Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας σου, Χριστέ; ἡ τίς ἐξαριθμήσει τῶν θαυμάτων σου τὰ πλήθη; διπλοῦς γὰρ ὡς ὠράθης ἐπὶ γῆς δι' ἀγαθότητα, διπλᾶς καὶ τὰς ἰάσεις τοῖς νοσοῦσιν ἐχορήγεις· οὐ μόνον γὰρ τοῦ σώματος ὀφθαλμοὺς διήνοιξας τοῦ ἀπὸ μήτρας πηρωθέντος, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῆς ψυχῆς· ὅθεν Θεὸν σε ὠμολόγει τὸν κρυπτόμενον, καὶ πᾶσι παρέχοντα τὸ μέγα ἔλεος».

Ἐνταῦθα ἐπισυνάπτομεν καὶ τὰ τῆς ἑορτῆς τῆς Ἀναλήψεως.

Η ΑΝΑΛΗΨΙΣ

ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

«Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν;»

Πράξ. α', 11.

Ἡ ἑορτὴ αὕτη τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου (Dies Ascensionis Domini) ἐστὶν ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ ἐπισημοτάτων ἑορτῶν τῆς Ἐκκλησίας. Περὶ ταύτης αὐταὶ αἱ Ἀποστολικαὶ Διαταγαὶ διατάττουσιν ὡς ἑξῆς· «Καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς πρώτης Κυριακῆς ἀριθμήσαντες τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἀπὸ Κυριακῆς μέχρι Πέμπτης, ἑορτάζετε τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, καθ' ἣν πληρώσας πᾶσαν οἰκονομίαν καὶ διάταξιν, ἀνῆλθε πρὸς τὸν ἀποστείλαντά αὐτὸν Θεὸν καὶ Πατέρα, καθίσας ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ περιμένων, ἕως ἀνθεῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· ὃς καὶ ἐλεύσεται ἐπὶ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος μετὰ δυνάμεις καὶ δόξης πολλῆς, κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς, καὶ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· καὶ τότε ὄψονται τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὃν ἐξεκέντησαν, καὶ ἐπιγινόντες αὐτὸν κόψονται ἐφ' ἑαυτοῖς, φυλῆ

κατὰ φυλὴν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν κατ' ἰδίαν». Ἀποστ. Διατ. Βιβλ. Ε'. κεφ. 19. Ἀλλαχοῦ δὲ (Βιβλ. Η'. κεφ. 33) διατάττουσιν, ὅπως κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀργῶσιν οἱ δοῦλοι. «Τὴν Ἀνάληψιν ἀργεῖωσαν οἱ δοῦλοι διὰ τὸ πέρασ τῆς κατὰ Χριστὸν οἰκονομίας».

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην διὰ τελευταίαν φοράν «ἐξήγαγεν ὁ Κύριος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν, παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἕως οὗ ἐνδύσονται δύναντι ἐξ ὕψους, καὶ εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν» (Λουκ. κδ', 49—51. Πράξ. α', 4—9).

Ἡ ἑορτὴ αὕτη γενικῶς ἐν ἀπάσῃ τῇ πολιᾷ Χριστιανικῇ ἀρχαιοτάτῃ λαμπρῶς ἑορτάζεται, ἐφ' ᾧ ὁ ἱστορικὸς Σωκράτης καλεῖ αὐτὴν πάνδημον (Σωκρ. Ἐκκλ. Ἱστορ. VII. 26). Ἰδιαζόντως ὁμως μετ' ἐκτάκτου λαμπρότητος ἑορτάζεται αὕτη ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ὁπόθεν καὶ ἀνελήφθη ὁ Κύριος. Ἦδη ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου ἐπὶ τοῦ ἁγίου τούτου ὄρους τοσαῦτα λαμπάδες, τοσαῦτα φῶτα καὶ λυχνίαι ἠνάπτοντο, ὥστε τὸ ὄλον ὄρος ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐκαίετο· λαμπρῶς δὲ ἡ πόλις Ἱερουσαλήμ καὶ ἡ κάτωθεν κοιλάς ἀπὸ τῶν φῶτων τούτων κατεφωτίζοντο. (Beda venerabilis de locis sanctis κεφ. VII. Sigel Τόμ. IV. σ. 310. Βενιαμίν σ. 289).

Ἐν δὲ ταῖς κατὰ τὴν Συρίαν Ἐκκλησίαις τὸ πάλαι ἡ ἑορτὴ αὕτη ἐξετελεῖτο ἔξω τῶν πόλεων. Οὕτω, ὁ θεὸς Χρυσόστομος, «καὶ ὅτε, λέγει, τοῦ Σταυροῦ μνεῖαν ἐπετελοῦμεν, ἔξω τῆς πόλεως τὴν ἑορτὴν ἐπετελέσαμεν, καὶ νῦν, ὅτε τοῦ σταυρωθέντος τὴν Ἀνάληψιν ἀγομεν, τὴν φαιδρὰν ταύτην καὶ ἐξαστράπτουσαν ἡμέραν, ἔξω τῆς πόλεως πάλιν τὴν ἑορτὴν ἐπιτελοῦμεν». Χρυσόστ. Ὁμιλία πζ'. εἰς τὴν Ἀνάληψιν. Ἐκδόσ. 1514 σ. 595. Ὄνομάζετο δὲ «τοῦ μυστηρίου κορωνίς καὶ τελειώσις τῆς σωτηρίας» (Θεοφ. Ὁμιλ. 39)· τὸ πάλαι δὲ ἐκαλεῖτο «Ἐπισωζομένη» (Χρυσόστ. ἐνθα ἀνωτέρω «τῇ Κυριακῇ τῆς Ἐπισωζομένης» Γρηγ. Ναζ. «Λόγος εἰς τὴν λεγομένην τῷ ἐπιχωρίῳ τῶν Καππαδοκῶν εἰς Ἐπισωζομένην»), ὡς συμπληροῦσα τὸ ἔργον τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. Ἀπασα δὲ ἡ ἐβδομάς αὕτη ἐκαλεῖτο «Ἐβδομάς Ἀναλήψιμος», ἢ ἀπλῶς «τὸ Ἀναλήψιμον», κατ' οὐδέτερον γένος· καὶ ἡ ἑορτὴ δὲ ἐπὶ ἐλέγετο «ἑορτὴ τῆς Ἀναλήψιμου» (Κωνστ. Πορφ. Τόμ. Α'. σ. 54).

Ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην (Assumptio, adscensio Domini) μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου σβέννυται ἡ λαμπὰς τῆς Ἀναστάσεως, εἰς παράστασιν τῶν λόγων τοῦ Κυρίου, «Πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν Πατέρα» (Ἰωάν. ιζ', 28), καὶ εἰς συμβολικὴν ἀπεικόνισιν τῆς εἰς οὐρανὸς ἀνόδου τοῦ Ἰησοῦ. Ἐν τισὶ δὲ τῶν ἐν τῇ Δύσει Ἐκκλησιῶν ἀνελάμβανον ἀπὸ τῆς ἁγίας Τραπεζῆς τεχνικῶς εἰς τὰ ὕψη εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος, εὐθὺς δὲ ἀπὸ τῆς στεγῆς τοῦ ναοῦ ἔρριπτον ἄνω ἐπὶ τὸν λαὸν καὶ φεκάδας ὕδατος, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Προφήτου Ἰεζεκιήλ· «Καὶ ῥανῶ ἐφ' ὑμᾶς ὕδωρ καθάρων· καὶ καθαρισθήσεσθε ἀπὸ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν» (Ἰεζ. λς', 25), εἰς ἐνδειξιν τῆς μελλούσης μετ' ὀλίγον νὰ κατέλθῃ δρόσου τοῦ παναγίου Πνεύματος (Rippel σ. 105. Siegel II. σ. 312).

Τέλος, κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐτελεῖτο ἐπὶ τῆς Ἑνετικῆς δημοκρατίας ἡ ἐπίσημος τελετὴ τῆς συζεύξεως τοῦ Δόγου τῆς Βενε-

τίας μετὰ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, ἐν μεγάλῃ συνοδίᾳ τοῦ στόλου, ριπτομένου χρυσοῦ δακτυλίου εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς ἐνδειξιν τοῦ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ταύτης ἀποκλειστικοῦ δικαιώματος τῆς Ἑνετικῆς δημοκρατίας (Siegel II. σ. 312).

Ταῦτα περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῆς ἑορτῆς καὶ τῶν κατ' αὐτὴν τελουμένων ἐθίμων· ἦδη ῥητέον τινὰ περὶ τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ τὸ μέγα τοῦτο γεγονός τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἀναλήψεως ἐτελέσθη.

Τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

Χίλια περίπου γεωμετρικὰ βήματα ἦτοι 18—21 λεπτά, Σαββάτου ἔχον ὁδὸν (Πράξ. α', 12), μεγαλοπρεπῶς πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἱερουσαλήμ ὑψοῦται τὸ ἐξ ἀσβεστίτου (Kalkstein) συνιστάμενον ὄρος τῶν Ἐλαιῶν (Allioli σ. 12. 174. Βενιαμίν 287), τὸ κατ' ἐξοχὴν ἁγιώτατον τοῦτο καὶ ἱερώτατον τῶν Χριστιανῶν προσκύνημα. Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου, λέγουσιν ἡμῖν οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελιστὰι ὅτι, ἐχάρησαν οἱ μαθηταὶ χαρᾷ μεγάλη λέγοντες· «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις» (Λουκ. ιθ', 38)· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου, οἱ αὐτοὶ λέγουσιν ἡμῖν ὅτι, ἐκλαυσεν ὁ Κύριος, ἰδὼν τὴν πόλιν ἐκείνην, ἐν ἣ μετ' οὐ πολὺ ἐμελλε νὰ ἐκδοθῇ τὸ διάταγμα τῆς εἰς θάνατον καταδίκης αὐτοῦ, καὶ ἀπέτεινεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους λόγους τῆς μεγάλης αὐτῆς καταστροφῆς (Ματθ. κδ', 3—51. Λουκ. ιθ', 42—44), οὗς μετὰ φρίκης ἀναγινώσκομεν, καὶ κατὰ γράμμα ἐκπληρωθέντας βλέπομεν. Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου ἐζήτησαν οἱ μαθηταὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰ γνωρίσματα τῆς ἐσχάτης παρουσίας τοῦ Κυρίου καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἤκουσαν δὲ εἰς ἀπάντησιν παρὰ τοῦ Κυρίου, προσέχετε μήτις ὑμᾶς πλάνησῃ (Ματθ. κδ', 3—4). Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου τὸ τελευταῖον ὁ Κύριος τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς εὐλόγησας, ἐν μέσῳ δόξης ἀρρήτου ἐπήρθη ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὰ ἄνω· ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου τὸ τελευταῖον ἐπάτησαν οἱ ἄχραντοὶ πόδες τοῦ Σωτῆρος, καὶ τὴν τελευταίαν τοῖς μαθηταῖς ἔδωκεν ὑπόσχεσιν, ὅτι ἔσται μετ' αὐτῶν μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων.

Τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, οὕτω ὀνομαζόμενον ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῷ δένδρων ἐλαίας, ἔχει τρεῖς κορυφάς, ὧν ὑψηλοτέρα ἡ μεταία, ἔχουσα ὕψος 3,500 ποδῶν. Ἐπὶ ταύτης κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δ' αἰῶνος ἐκτίσεν ἡ ἁγία Ἐλένη μεγαλοπρεπῆ Ἐκκλησίαν, ἣν ἐκάλεον «Βασιλικὴν τῆς Ἀναλήψεως». Αὕτη καταστραφεῖσα ἐπὶ Χοσρόου ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀνωκοδομήθη εἰτα ὑπὸ τοῦ Μοδέστου. Τῆς τελευταίας ταύτης Ἐκκλησίας ἐκτενὴ περιγραφὴν ἀφῆκεν ἡμῖν ὁ Ἀρκοῦλφος τῷ 670. Τοιαύτην εὗρεν αὐτὴν τῷ 728 καὶ ὁ Βιλλιβάλδος (Allioli σ. 175. Βενιαμ. σ. 289). Κατεστράφη δὲ κατὰ τὸν ἐπὶ τοῦ Καλίφου Χάκεμ διωγμὸν, καὶ νῦν ἐρείπια μόλις τινὰ αὐτῆς σώζονται.

Τὴν σήμερον ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ὑπάρχει μικρὰ Ἐκκλησία τῶν Ἀρμενίων, ἀνεγερθεῖσα τῷ 1833 (Allioli σ. 176). Οἱ δὲ ἡμέτεροι λειτουργοῦσιν ἐν ὑπαίθρῳ, ἀντὶ γῆινου θόλου αὐτὸν τὸν οὐράνιον θόλον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτῶν ἔχοντες. Οὕτω, ἐν ὑπαίθρῳ πρὸ μικροῦ ἐτέλεσε τὴν ἱερὰν λειτουργίαν αὐτόθι ὁ Σ. συντάκτης τῆς «Σιών», ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου, παῖδεμα καὶ θαλερὸς βλαστὸς τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, ἐν μέσῳ χιλιάδων λαοῦ, ἐπὶ τούτῳ ἀνεθρόντων

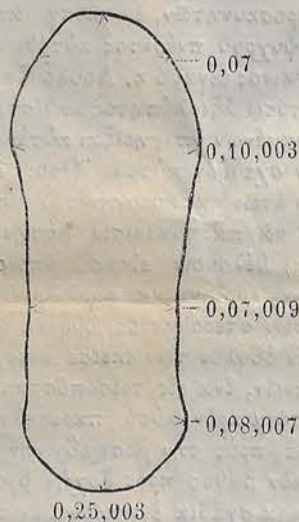
ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν. Ἀλλὰ καὶ ὅτε ὑπῆρχε ναός, ὡς ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, καὶ αὐτοῦ ὁ θόλος ἦν ἀνοικτός, ὅπως τὰ βλέμματα τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν ἀμέσως ἀπὸ τῶν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἰχνῶν τοῦ Κυρίου κατ' εὐθὺ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναφέρονται.

Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενοι δὲν δυνάμεθα νὰ διέλθωμεν ἐν σιγῇ τὰ περὶ τοῦ ἰχνους τοῦ ποδὸς τοῦ Κυρίου.

Τὸ ἶχνος τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τοῦ Κυρίου.

Ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ἐπὶ μελαίνης πέτρας, εἰς βάθος τριῶν δακτύλων (Allioli σ. 175), ὁρᾶται ἐντετυπωμένον τὸ ἶχνος τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τοῦ Κυρίου (α), ὅπερ ἅπασα ἡ πολιὰ ἀρχαιοφύτου ἐθεώρει ὡς τὸ τελευταῖον ἶχνος, ὅπερ ἀφῆκεν ὁ Κύριος ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου εἰς οὐρανοὺς ἀνερχόμενος.

Ἀκριβῆς ἀπότυπον τοῦ ἰχνους τούτου τοῦ ποδὸς τοῦ Κυρίου εὐρόντες ἐν τῷ ἐν Βαμβέργῃ Μουσεῖῳ τῆς ἱστορικῆς ἐταιρίας, ὅτε κατὰ 76ριον τοῦ 1882 περιωδεύομεν ἐν Γερμανίᾳ, ἐπισκεπτόμενοι τὰ ἐν αὐτῇ χριστιανικά τε καὶ ἄλλα μουσεῖα πρὸς σπουδὴν τῶν διαφορῶν ἀντικειμένων τοῦ κλάδου ἡμῶν, τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας, δημοσιεύομεν αὐτὸ ἐν μικρῷ χάριν τῶν φίλων ἀναγνωστῶν τῆς «Σιών», σημειοῦντες τὰ μέτρα τοῦ φυσικοῦ μεγέθους.

Ὅτι δὲ τὸ ἀπότυπον τοῦτο εἶναι εἰλημμένον ἐκ τοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ἰχνους τοῦ Κυρίου, γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀποτύπου λατινικῆς ἐπιγραφῆς «Vestigium D.N. J.C. in monte Olive» ἧτο ἶχνος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ ὄρει τῶν Ἐλαιῶν».

Εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἐπισυνάπτεται ὁ ἐξῆς Ἱεροσολυμιτικὸς Σταυρός.

Ἐννοεῖται ὅτι οὐδέποτε ἠθέλωμεν ἐνδιατρίψει τοσοῦτον ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, πολὺ δ' ὀλιγώτερον ἠθέλωμεν προβῆ εἰς τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀποτύπου τούτου, εἰμὴ ἀρχαῖοι ἐπίσημοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ὁ ἱερός Αὐγουστίνος, ὁ Ἱερώνυμος, ὁ ἅγιος Παῦλινος, ὁ Σουλπίκιος Σεβήρος, καὶ ἄλλοι, ἀνεγνώριζον τὸ ἶχνος τοῦτο ὡς τὸ τελευταῖον τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ἶχνος. Ἐντεῦθεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χριστιανικῶν χρόνων τὰ πλήρη τῶν ἐκεῖ συρρεόντων πιστῶν, εὐσεβῶς ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ἀνερχόμενοι, εὐλαβῶς προσκυνοῦσι τὸν τόπον, οὗ ἐστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίου, καὶ ἐφ' οὗ ἀπετυπώθησαν τὰ ἶχνη τῶν ἁγίων αὐτοῦ ποδῶν.

Ἐκ τῆς διευθύνσεως δὲ, ἦν τὸ ἶχνος τοῦτο

(α) Κατὰ τὸν Βενιαμίν (σ. 288 σημ. 1) τὸ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς ἶχνος εὐρίσκεται ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Θεῆλης.

ἔχει ὡς πρὸς τὰ σημεῖα τοῦ ἐρίζοντος, καταφαίνεται ὅτι, καθ' ἣν στιγμήν ὁ Ἰησοῦς ἀνελήθη, ἦν ἐστραμμένος πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τοῦ ὄριζοντος, ὅπερ πολὺ εὐχαριστεῖ καὶ παρηγορεῖ τοὺς ἐν τῇ Δύσει Χριστιανούς, ὅτι ἂν σωματικῶς ὁ Κύριος δὲν περιεπάτησεν ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, εἰς οὐρανοὺς ὁμοῦς ἀνερχόμενος τὰ βλέμματα αὐτοῦ εἶχεν ἐστραμμένα πρὸς αὐτούς. (Allioli σελ. 175, σημ. 3. Παράβ. καὶ Chr. Adriochoomius Theatrum terrae sanctae σ. 170. Salzbacher II. σ. 134 καὶ ἐφεξῆς).

Ὑμνολογία.

Ἐκ τῆς ὠραίας καὶ πλήρους ποιήσεως ὕμνολογίας τῆς μεγάλης ταύτης ἐορτῆς ἀναφέρομεν τὸν πρῶτον ὕμνον τοῦ Ἑσπερινοῦ, ἐν ᾧ ὁ ἱερός ὕμνογράφος μετὰ πολλῆς ποιητικῆς ταχύτητος παρίστησιν σύμπασαν ὁμοῦ τὴν κτίσιν συμμετέχουσαν τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος τῆς εἰς οὐρανοὺς τοῦ Κυρίου Ἀναλήψεως.

«Ὁ Κύριος ἀνελήθη εἰς οὐρανοὺς, ἵνα πέμψῃ τὸν Παράκλητον τῷ κόσμῳ. Οἱ οὐρανοὶ ἠτόμασαν τὸν θρόνον αὐτοῦ· νεφέλαι τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ. Ἄγγελοι θαυμάζουσιν, ἄνθρωπον ὀρόντες ὑπεράνω αὐτῶν. Ὁ Πατὴρ ἐκδέχεται ἐν ἐκκόλπῳ ἔχει συναΐδιον. Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κελεύει πᾶσι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἄρατε πύλας οἱ ἀρχόντες ὑμῶν. Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας· ὅτι ἀνέβη Χριστὸς, ὅπου ἦν τὸ πρότερον».

Ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ Ἰδιομέλῳ παρίστησι τοὺς Ἀποστόλους μετὰ δακρύων παρακαλοῦντας τὸν Κύριον, ὅπως ἀνερχόμενος μὴ ἀφήσῃ αὐτούς, οὓς ἀπὸ εὐσπλαγχνίας ἠγάπησε, μόνους καὶ ὀρφανούς.

«Κύριε, οἱ Ἀπόστολοι ὡς εἶδόν σε ἐν νεφέλαις ἐπαιρόμενοι, ὀδυρμοῖς δακρύων, ζωοδότα Χριστὲ, κατηφέλας πληροῦμενοι, θρηνοῦντες ἔλεγον· Δέσποτα· μὴ ἐάσης ἡμᾶς ὀρφανούς, οὓς δι' οἴκτον ἠγάπησας δούλους σου, ὡς εὐσπλαγχνος· ἄλλ' ἀποστείλον, ὡς ὑπέσχου ἡμῖν, τὸ πανάγιόν σου Πνεῦμα, φωταγωγοῦν τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Ἡ ἐορτὴ αὕτη ἔχει δύο κανόνας, ὁ μὲν εἶναι ποίημα τῆς κορωνίδος τῶν ποιητῶν, Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὁ δὲ ἔργον τοῦ Θεσσαλονίκης Ἰωσήφ.

Μεγαλοπρεπεῖς εἰσι καὶ οἱ ὕμνοι τῶν Αἰνῶν, ὧν ἐν μὲν τῷ πρώτῳ προτρεπόμεθα, ὅπως ἀγγελικῶς πανηγυρίζομεν τῷ ἐπὶ θρόνου δόξης Θεῷ ἐποχομένῳ, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἀγγέλων παρίστανται διαποροῦντες τὸ ξένον τῆς ἀνόδου, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ παρίστανται οἱ Γαλιλαῖοι ἀκούοντες τῶν Ἀγγέλων βοῶντων αὐτοῖς. Τί ἐστήκατε βλέποντες; οὗτος ἐλεύσεται πάλιν μετὰ σαρκός, καθ' ὃν τρόπον ἐθεάσασθε.

Τὸ δὲ Δοξαστικὸν τῶν Αἰνῶν, ἐν λαμπρᾷ περιλήψει ἅπαντος τοῦ μυστηρίου τῆς θείας οἰκονομίας, ἔχει ὡς ἐξῆς·

«Ἐτέχθη, ὡς αὐτὸς ἠθέλησας· ἐφάνης, ὡς αὐτὸς ἠβουλήθη· ἐπάθης σαρκὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν· ἐκ νεκρῶν ἀνέστης, πατήσας τὸν θάνατον· ἀνελήθης ἐν δόξῃ, ὅ τὰ σύμπαντα πληρῶν· καὶ ἀπέστειλας ἡμῖν Πνεῦμα θείου, τοῦ ἀνυμνεῖν καὶ δοξάζειν σου τὴν Θεότητα».

Ταῦτα περὶ τῶν δύο τῆς ἐβδομάδος ταύτης ἐορτῶν, τῆς Κυριακῆς τοῦ τυφλοῦ καὶ τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Ἀναλήψεως.

Γ. Λαμπάκης.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ.

Καίτοι ὁ σύνδεσμος τοῦ Χριστιανικοῦ γάμου ἦτο ἐξ ἀρχῆς ὅλως πνευματικὸς καὶ ἐλεύθερος, καθὼς

ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Σιών» ἀνεπτύξαμεν, καὶ πάλιν ὁμοῦ φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως, ὅτι ἡ γυνὴ ὑπετάσσετο εἰς τὸν ἄνδρα, ὅτι ἡ θεοὺς αὐτῆς ἀπέναντι τοῦ ἀνδρὸς ἦτο θεοὺς ὑποτελοῦς, ἐχούσης ἀναλογίαν πρὸς τὴν τῆς ἐθνικῆς γυναικός. Ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸ πρᾶγμα οὕτω. Ἀληθὲς μὲν, ὅτι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἀλλεπαλλήλως ἐπαναλαμβάνουσι, καὶ ἀναπτύσσουσι τὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ῥήσεις τῶν ἁγίων Γραφῶν, Παλαιᾶς τε καὶ Καινῆς Διαθήκης, ὅτι τοῦτέστιν ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ ὑποτάσσεται τῷ ἀνδρὶ ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς, ἀλλ' ἡ ὑποταγὴ αὕτη, ὡς ἀναπτύσσουσι διὰ μακρῶν ὁ Χρυσόστομος (Ὁμιλ. κς', εἰς Α'. Κορ.), ὁ Ἱερώνυμος (Comm. in Tit. κεφ. Β'), ὁ Αὐγουστίνος (Quaest. in Gen. Βιβλ. Α'. quaestio 153) καὶ ἄλλοι, δὲν εἶναι ὑποταγὴ δουλικῆ, ἀλλ' εἶναι ὑποταγὴ ἐλευθερά· καθότι, λέγουσιν, ἡ σύζυγος γυνὴ εἶναι καθ' ὅλα ὁμοία τῷ συζύγῳ ἀνδρὶ καὶ διὰ τὴν φύσιν αὐτῆς, ὡς τέλειος ἄνθρωπος, καὶ διὰ τὴν ἰσότημον τάξιν, ἣν κατέχει ἐν τῇ γαμικῇ συζυγίᾳ. Ἐὰν, λέγουσιν, ἡ γυνὴ ὀφείλῃ νὰ ὑπηρετῇ καὶ νὰ θεραπεύῃ τὸν ἄνδρα, ἡ ὑπηρεσία αὕτη δὲν εἶναι ἡ ὑπὸ τὸν ἄνδρα ἀρχαία δουλεία τῆς γυναικός· ἡ ἔννοια τῆς λέξεως θεραπεία ὀφείλει νὰ εἶναι ὅλως χριστιανικῆ, ὅ ἐστιν ὅτι ὀφείλει νὰ πράττῃ τοῦτο ἡ γυνὴ ἐξ αἰσθήματος ἐλευθεροῦ, ἐξ αἰσθήματος ἀγάπης πρὸς τὸν ἴδιον ἄνδρα.

Ὁ Χριστιανισμὸς ὄχι ὅτι δὲν ἠδυνήθη, ἀλλὰ πρὸς ὄφελος τῆς γυναικός δὲν ἔκρινεν εὐλογον νὰ ἀνακηρύξῃ τὴν γυναῖκα ἐντελῶς ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς χειραφετημένην, ἥς χειραφετήσεως ἀπήλαυον, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἀνεπτύξαμεν. αἱ γυναῖκες τῆς παρακμῆς τῆς Ρώμης, καὶ ἦν διδάσκει σήμερον καὶ ἀξιοῖ νὰ ἐπιβάλλῃ ὁ κοινωνισμὸς τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς. Ἐν τῇ θαυμασίᾳ ὑπ' αὐτοῦ ἀναπτύξει τῶν ἀναγκῶν τῆς φύσεως καὶ τοῦ βίου ὁ Χριστιανισμὸς δὴν κύκλους ἐνεργείας ἀναγνωρίζει, ὡν ἕκαστον ἀπονέμει ὡς ἰδιόζοντα τῇ ἐκάστου ἐνεργητικότητι, τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός. Ὁ ἀνθρώπινος βίος εἶναι διπλοῦς, ἐσωτερικὸς καὶ ἐξωτερικὸς, εἴτε μᾶλλον, ἰδιωτικὸς καὶ δημόσιος. Ὁ Θεὸς λοιπὸν εἰς ἀμφότερα τὰ γένη τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός, ἐχάραξεν ὄρια ἐνεργείας, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδεὶς ποτε ἐξέρχεται ἀτιμωρητῆ· εἴτε ὁ ἀνὴρ εἴτε ἡ γυνὴ οὐδέποτε ἐγκαταλείπουσι τὴν σφαῖραν, ἐφ' ἧς ἐτοποθέτησεν αὐτοὺς ἐξ ἀρχῆς ἡ χεὶρ τοῦ δημιουργοῦ, χωρὶς νὰ ἐπιφέρωσι καίριον τραῦμα κατὰ τῆς παγκοσμίου συνειδήσεως τῆς ἀνθρωπότητος.

Κατὰ τὴν γνώμην λοιπὸν ὅλων τῶν Πατέρων τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας εἰς μὲν τὸν ἄνδρα ἀνήκουσιν αἱ ἐξωτερικαί, αἱ δημόσιαι ὑποθέσεις, οἷον ἡ ἀγορὰ, τὸ κοινοβούλιον, τὸ στρατόπεδον, καὶ τὰ παρόμοια· εἰς δὲ τὴν γυναῖκα ἡ ἐκπλήρωσις τῶν καθήκοντων τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας. Δὲν δύναται ἡ γυνὴ, λέγει ὁ θεὸς Χρυσόστομος, οὔτε ὄπλα εἰς τοὺς πολέμους, οὔτε ψῆφον εἰς τὰς πολιτικὰς Ἐκκλησίας νὰ φέρῃ, οὔτε τὰ δημόσια νὰ κυβερνήσῃ, νὰ λειτουργήσῃ ἐν τῷ ναῷ, ἢ καὶ νὰ ψάλλῃ, δύναται ὁμοῦ νὰ διδῇ συμβουλὰς πολὺ ἀνωτέρας τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ πάντων τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν οἰκιακὴν ὑπηρεσίαν· δύναται νὰ διοικῇ τὰ οἰκονομικά, νὰ τηρῇ ἐν αὐτοῖς τὰς προσηκούσας ἀναλογίας, καὶ νὰ διατηρῇ αὐτὰ ἐν καλῇ καταστάσει, δύναται τέλος νὰ ἐφορᾷ ἐπὶ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ νὰ ἀνατρέφῃ τὰ τέκνα ἐν παιδείᾳ καὶ νοηθείᾳ Κυρίου. Ἀλλὰς λέξεσιν, ἕκαστον γένος, λέγουσιν οἱ Πατέρες, ἔχει ἰδίαν ἀποστολήν καὶ ἴδια ἐν τῷ κόσμῳ καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσῃ· ὁ Θεὸς οὐδὲν εἰς τὰ πάντα εἰς ἕνα, ἀλλὰ τῇ ἀπειρῷ αὐτοῦ σοφίᾳ διήρσε, καὶ ἀπένειμεν ἕκαστῳ τὸ ἴδιον.

Οὕτω λοιπὸν ἡ σύζυγος γυνὴ, μακρὰν τοῦ εἶναι δούλη, εἶναι ἀπεναντίας σύντροφος καὶ βοηθὸς καὶ, κατὰ τὴν ὠραίαν ἔκφρασιν τῶν Πατέρων, εἶναι τὸ ἀναπόσπαστον συμπλήρωμα τοῦ ἀνδρὸς. Οὐδεὶς ἄλλος δύναται περισσώτερον τῆς συζύγου νὰ παραμυθῆσθαι τὸν ἄνδρα, νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἀνεκτικὸν καὶ θαρραλέον ἀπέναντι τῶν δεινῶν· οὐδὲν, λέγει ὁ θεὸς Χρυσόστομος (Ὁμιλ. Δ'. εἰς Γένεσ.),

οὐδὲν δύναται μᾶλλον νὰ μορφώσῃ τὸν ἄνδρα, ἢ ἡ εὐσεβῆς καὶ ἐχέφρων σύζυγος· πλείστοι, λέγει, ἄνθρωποι, βίαιοι, σκληροὶ καὶ ἐμπαθεῖς ἐξημερώθησαν, καὶ ἀνέπτυξαν αἰσθημάτων πραέος καὶ γλυκέος ἀνθρώπου διὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐπιρροῆς τῶν ἰδίων συζύγων.

Ἡ χριστιανὴ λοιπὸν σύζυγος, τοιαύτη οὖσα, οἶαν περιγράφουσιν οἱ Πατέρες, σεμνή, πραεὴ, γλυκεῖα, εὐσεβῆς καὶ τὰ παρόμοια, οὐδὲν πλεον ἐσύχναζεν εἰς τὰ θέατρα τῶν ἐθνικῶν, ἀλλὰ καὶ σπανίως ἐξήρχετο ἐκ τῆς οἰκίας αὐτῆς, ὅπου ἀντὶ νὰ ἀποδέχεται ἐρωμένους καὶ μίμους πρὸς διασκεδάσιν, ὡς ἐπραττον αἱ ἀνήθικοι ἐθνικαὶ γυναῖκες, ἀπεδέχετο ἀπεναντίας τοὺς φίλους τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἐαυτῆς καὶ τοῦ ἰδίου συζύγου· ἀπεδέχετο καὶ περιεποιεῖτο τοὺς δυστυχεῖς, καὶ ἐφιλοξένηε τοὺς μακρόθεν προσερχομένους. Ἀντὶ νὰ ἐξέρχεται μετὰ συνοδείας δούλων, πορευομένη εἰς τοὺς λουτρῶνας ἢ εἰς τὰ θέατρα, ἐξήρχετο μόνη, κεκαλυμμένη μετὰ σεμνότητος τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀπήρχετο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ εἰς τὴν οἰκίαν ἐτέρου ὁμοίου πολίτου. Ἐντεῦθεν καὶ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀνακράζει, ὅτι ἡ τοιαύτη σύζυγος εἶναι τὸ πολυτιμότερον κόσμημα τοῦ ἀνδρός· εἶναι ἡ χαρὰ τῆς οἰκογενείας, εἶναι, λέγει, πρᾶγμα θαυμασίον. «*καλλιστοὶ γὰρ ἔργον γυνὴ οἰκουρὸς*» (Κλήμ. Ἀλεξ. Παιδ. Βιβλ. Γ', κεφ. 11. καὶ Τερτυλ. Ad uxorem Βιβλ. Β', κεφ. 8).

Ἀλλὰ πρὸς ἀπόκτησιν τοιαύτης συζύγου οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας προτρέπουσι τοὺς Χριστιανούς, ὅπως μὴ θεωρήσωσι τὴν ὑπόθεσιν τοῦ γάμου ὡς πρᾶγμα τι πάρεργον, ἀλλ' ὡς τὸ σπουδαιότατον τῶν πραγμάτων τοῦ βίου, ἐκ τοῦ ὅπου ἐξαρτᾶται ἡ εὐδαιμονία ἢ ἡ δυστυχία τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς. «*Πρᾶγμα*, λέγει ὁ Ἀστέριος, *τοῦ ἀνθρώπινου βίου κεφάλαιον*». Θέλουσιν οἱ Πατέρες, ὅπως ἡ ἐκλογή γίνηται μετὰ σπουδαίαν καὶ χρονίαν διάσκεψιν· διὸ καὶ ἐθέσπισαν ὅπως τοῦ γάμου προηγήται ὁ ἀρραβὼν, ἵνα διὰ τούτου καὶ ἐκ τοῦ πλησίον δοκιμάσωσιν ἀλλήλους ἐπὶ τινα χρόνον οἱ μέλλοντες νὰ συζευχθῶσιν εἰς γάμον. Πρὸ πάντων δὲ, λέγουσιν, ἐπειδὴ ὁ Χριστιανικὸς γάμος εἶναι ἕνωσις δύο εὐσεβῶν, δύο ἐγκαρδίως ἀγαπωμένων καὶ εὐκρινῶς ἀφωσιωμένων εἰς ἀλλήλας ψυχῶν, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ συμφωνία καὶ οἰονεὶ ταυτότης αἰσθημάτων ἐπὶ τοῦ σπουδαιότερου καὶ οὐσιωδεστέρου πράγματος, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῆς εὐσεβείας, ἐπὶ τῆς πίστεως ἀμφοτέρων. Ἐντεῦθεν κηρύσσονται οἱ Πατέρες κατὰ τῶν μικτῶν γάμων μετὰ ξὺν ἐθνικῶν καὶ Χριστιανῶν, προβάλλοντες τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα, ἅτινα ἤθελον προκύψῃ, ἐὰν αἰφνης ὁ ἐθνικὸς σύζυγος ἐπίεζε τὴν χριστιανὴν γυναῖκα καὶ τὰνάπαλιν, τοῦ μὴ ἐξασκεῖν τὰ θρησκευτικὰ αὐτῆς καθήκοντα, καὶ ἐντεῦθεν διεργήγουντο οἱ δεσμοὶ τῆς συζυγικῆς ἀγάπης (Τερτυλ. Ad uxorem Βιβλ. Β', κεφ. δ'). Τόσην δὲ σπουδαιότητα ἔδειξαν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοῦτο, ὥστε δὲν ἐβράδυναν καὶ νὰ θεωρήσωσι τοὺς τοιοῦτους γάμους ὡς παρανόμους (Τερτυλ. De corona κεφ. 13). Καὶ ἔτι βραδύτερον ἐπισήμως ἀπὸ κοινοῦ ἀπεφαίνοντο, ὅπως οἱ τοιοῦτοι γάμοι καταδικάζονται· οὗς ἐπομένως αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐκανόνισαν ὅπως ἐξεκκλησιαζῶνται καὶ ἀφορίζονται καὶ οἱ συγγενεῖς, οἵτινες ἤθελον συγκατανεύσει εἰς τοιοῦτους γάμους (Cyprian. Testim. advers. Jud. Βιβλ. Γ', κεφ. 62. Συνοδ. Elvir 350 Καν. 15). Μίαν μόνην περίστασιν ἐξήρσαν· ἐὰν ἐκ τῶν δύο ἐθνικῶν συζύγων ὁ εἰς ἐγένετο χριστιανός· τότε καὶ μόνον ὁ γάμος, ἀπεφάνηκεν ὅτι, ἔπρεπε νὰ διατηρηθῆται· καὶ τοῦτο κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἴσως ὁ εἰς φέροι εἰς τὸν Χριστιανισμὸν τὸν ἕτερον. «*Εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφίετω αὐτὴν· καὶ γυνή, ἣτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφίετω αὐτόν· ἡγιασται γὰρ ὁ ἄνηρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγιασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρὶ· ἐπεὶ ἅρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέ-*

σθω· οὐ δεδοῦλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιοῦτοις· ἐν δὲ εἰρήρῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς· τί γὰρ οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;» (Α'. Κορινθ. ζ', 12—16).

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς θεμελιώδους ἀρχῆς, ἐφ' ἧς οἱ Πατέρες ἐστήριξαν τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ γάμου, ὃ ἐστὶν ἐκτὸς τῆς ταυτότητος τοῦ δόγματος τῆς πίστεως, προέβαλον καὶ ἐτέρους ὄρους, ὧν τὴν ἀνάπτυσιν διὰ τὸ στενὸν τοῦ χώρου τῆς «Σιών» παραλείπομεν. Ὁ Ἀμβρόσιος λ. γ. προτιθέμενος, λέγει, νὰ ἐκλέξῃς γυναῖκα εἰς σύζυγον, μὴ ἀποβλέψῃς εἰς ὠραιότητα, ἢ εἰς πλοῦτη, μὴ ἀπαιτήσης ἕτερον τι παρ' αὐτῆς, ἢ ἀρετὰς καὶ χάριν, καὶ καθόλου εἰπεῖν φύσιν ὑγιῶς μεμορφωμένην καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένην (Ἀμβροσ. de Abr. Βιβλ. α', κεφ. 9). Πρὸς τούτῳ, λέγουσι Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς καὶ ὁ Χρυσόστομος, πληροφόρητη πρῶτον περὶ τῆς προτέρας αὐτῆς διαγωγῆς, καὶ πρὸ πάντων περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐξεπλήρωσεν αὐτὴ ἀπέναντι τῶν γονέων τὰ ἐαυτῆς καθήκοντα (Κλήμ. Ἀλεξ. Στρωμ. Βιβλ. Δ', κεφ. 20)· μίαν ἐχέφρων, ἐπιπροστίθεισιν ὁ θεῖος Χρυσόστομος, εὐσεβῆς καὶ ἐνάρετος σύζυγος, αἰρετωτέρα ἐστὶ καὶ πολυτιμωτέρα σύμπαντος τοῦ χρυσοῦ τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἄλλ' ὅσον ἐνδιαφέρονται οἱ Πατέρες περὶ τῶν ἀνδρῶν, τοσοῦτον ἐνδιαφέρονται καὶ περὶ τῶν γυναικῶν· ὅθεν καὶ οἶα συμβουλὰς δίδουσι πρὸς τοὺς ἄνδρας, τοιαύτας ἐπίσης δίδουσι καὶ πρὸς τὰς γυναῖκας. Εἰς τὰς νεάνιδας λ. γ. δίδουσιν ἐπανειλημμένως συμβουλὰς νὰ μὴ λαμβάνωσι ποτε εἰς σύζυγον ἄνθρωπον, ὃν ἀγνοοῦσιν, ἢ μᾶλλον νὰ λαμβάνωσιν ἐκεῖνον, ὃν ὁ πατὴρ ἐκ τῆς ἰδίας ἐρεύνης καὶ πείρας ἐγνώρισεν, καὶ ὑποδείκνυσιν εἰς αὐτάς. Ἄλλ' ὅπως καὶ πάλιν ἡ τοιαύτη τοῦ πατρὸς ὑπερσία μὴ ἀποβῆ λείψανον τῶν παρὰ τοῖς ἐθνικοῖς δεσποτικῶν τοῦ πατρὸς προνομίων ἐπὶ τῶν θυγατέρων, καὶ ἐπομένως ὅπως ἀντικειμένη εἰς τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν τῆς γυναικὸς, ἧς τὴν σημαίαν ὁ Χριστιανισμὸς ἀνεπέτασεν, ἡ ἐξάσκησης τοῦ πατρικοῦ τούτου προνομίου τίθεται ὑπὸ ὄρους, ἐν οἷς καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς προσωπικότητος τῆς θυγατρὸς ἐξασφαλίζεται. Οὕτω λ. γ. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς (Στρωμ. Βιβλ. Β', κεφ. 23 καὶ Δ', 20), λέγει ὅτι, ὅπως ὁ γάμος στηριχθῆ ἐπὶ τῆς ἀγάπης καὶ καταστῆ εὐτυχῆς, ἀνάγκη καὶ ἡ νεῆνις νὰ ἀγαπᾷ ἐκεῖνον, ὅστις ἀγαπᾷ αὐτὴν καὶ ζητεῖ νὰ λάβῃ αὐτὴν εἰς γυναῖκα. Ἐὰν ὅμως ποτὲ ἡ νεῆνις μὴ ἀγαπῶσιν, εἴτε ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἴτε ὑπὸ ἄλλου τινὸς προτρέπηται, μὴ λαμβανέτω τὸν νέον παρὰ τὴν ἰδίαν θέλησιν.

Ὁ δὲ ἐρὸς Ἀύγουστινος θέλει, ὥστε ἡ νεῆνις, φθάσασα εἰς νόμιμον ἡλικίαν, αὐτὴ αὐτὴ κατ' ἀρέσκειαν, ὡς πάντῃ ἀνεξάρτητος καὶ ἐλευθέρη, νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἴδιον σύζυγον· Nisi eadem puella in eadem aetate fuerit, ut jure licentiore sibi ipsa eligat quod velit (ἐπιστολ. 254)· πρόοδος τοῦ Χριστιανισμοῦ κολοσσαῖα ἀπέναντι τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῆς Ἀρχαιότητος.

Τέλος, ὅπως συσφιγῶσι περισσότερο τοὺς δεσμούς τῆς ἀγάπης ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἐθέσπισαν ἵνα ὁ γάμος αὐστηρῶς ἀπαγορευθῆται μεταξύ συγγενῶν, πολλαπλασιάσαντες οὕτω καὶ τοὺς βαθμοὺς τῆς συγγενείας, οἵτινες ὀρίσθησάν ποτε ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς νομοθεσίας (Ἀύγουστ. De civitate Dei Βιβλ. ιε', κεφ. 16). Καὶ τοῦτο βεβαίως οὐδόλας ἀντέκειτο εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς προσωπικότητος, ἧς τὰ δίκαια, ὡς εἶπομεν, ὁ Χριστιανισμὸς τοσοῦτον ἐσέβετο καὶ ὑπερήσπιζεν, ἀλλ' ἦτο συνέπεια φυσικῆ τῆς ἐπεκτάσεως καὶ τῆς παγίωσεως τῆς θεμελιώδους ἀρχῆς τῆς ἀγάπης, ἐφ' ἧς τὰ πάντα ὁ Χριστιανισμὸς ἠκοδόμησεν. Ἡθέλησαν τοῦτέστιν οἱ Πατέρες, ὅπως ἡ οἰκογένεια, ἣτις ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς εἰδωλολατρείας ἀπώλεσε πᾶσαν ἠθικὴν σημασίαν διὰ τῆς παραλυσίας τῶν ἱερωτέρων αὐτῆς δεσμῶν, καὶ ἦτις, ὡς εἶπομεν, ἐν τῷ Χριστιανισμῷ εἶναι τύπος καὶ εἰκὼν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἠθέλησαν ἵνα ἡ οἰκογένεια ἐνωθῆ δι' ἀγάπης ὅπως χριστιανι-

κῆς, ὅπως ἠθικῆς, ὅπως ἀνεξαρτήτου ἀπὸ πάσης ἄλλης σχέσεως καὶ ἀφορμῆς.

Ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ τῆς «Σιών» θέλομεν ἐξακολουθήσει τὸ σπουδαῖον τοῦτο θέμα τῆς ἐπιρροῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τοῦ γάμου, ἐπειδὴ πεπεισμεθα ὅτι ἡ ἐπιρροὴ αὕτη, δι' ἧς ἔλαβεν ὁ γάμος ῥιζικὴν μεταρρυθμίσειν, ἐγένετο ἡ βᾶσις τῆς κοινωνικῆς μεταρρυθμίσεως, ἣν ἐπήνεγκεν ὁ Χριστιανισμὸς ἐν τῷ κόσμῳ.

Τὸ Λεξικὸν, ὡς καὶ τὸ Συμπλήρωμα τῶν τῆς Σαμαρειτίδος, δι' ἄλλειψιν χώρου, ἀναβάλλεται εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Τὴν πρῶταν τῆς παρελθούσης Τρίτης ἀνέβημεν μετὰ τοῦ σχολάρχου κ. Γ. Μπουκουβάλα καὶ τοῦ συναδέλφου κ. Ε. Βεντούρη εἰς προσκύνησιν τοῦ ἐπὶ τοῦ Λυκαθητοῦ Ναοῦ. Ὁ γνωστός γέρον, Ἐμμανουὴλ Λουλουδάκης, ἀφιέρωσας ἐαυτὸν πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ἐργάζεται καὶ ὑπὲρ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ πρὸς καλλωπισμὸν τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγίου τούτου τιμωμένου αὐτόθι Ναυδρίου. Ἡδὴ προσέθηκε καὶ τροῦλλον κομψότατον καὶ παρεκκλήσια, δεξιόθεν μὲν τοῦ εἰσερχομένου τὸ ἐπ' ὀνόματι τῶν ἱσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, ἀριστεροθεν δὲ τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, ἔμπροσθεν δὲ τούτου κατεσκευάσεν ἐν εἰδει νάρθηκος μικρὸν μέρος πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν προσκυνητῶν, ἐν σκέπη ἀπὸ τοῦ αἰετοποτε σχεδὸν ψυχροῦ πνέοντος αὐτόθι ἀνέμου.

Ὅσα ἀξιώματα εἶναι ὁ κ. Λουλουδάκης διὰ τὸν ζῆλον αὐτοῦ, τόσῳ ἀξιολύπητος καθίσταται ἡ ὀλιγωρία τῶν δυναμένων ὑποσηρῆσαι αὐτὸν ὑλικῶς πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων αὐτοῦ. Ὅσοι ἐνθυμοῦνται τὴν πρό τινων ἐτῶν κατάστασιν τοῦ αὐτόθι παρεκκλησίου ἀρκεῖ νὰ παραβάσωσιν αὐτὴν πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν, καὶ θέλουσιν εἰκάσει ὁποῖους ὑπερανθρώπους ἀγῶνας ἔδει νὰ καταβάλλῃ ὁ γέρον οὗτος, τῶν πάντων στερούμενος, οὐδένα ἄλλον πόρον ἔχων, εἰμὴ τὸν ὀβολὸν τῶν ἐκεῖσε ἀνερχομένων εὐσεβῶν χριστιανῶν, ἵνα εἰς τρισυπόστατον ναῦδριον μεταποιήσῃ τὸ μικρὸν αὐτὸ παρεκκλήσιον. Καὶ φρέαρ δὲ ἀνεῦρε πρὸς τὴν μεσημβρινὴν κλιτὸν τοῦ λόφου εἰς ἱκανὸν βάθος πρὸς δοχὴν βροχίνου ὕδατος, καὶ διάφορα σχέδια ἐγκυμονεῖ ἐν τῷ νῷ πρὸς καλλωπισμὸν τῆς μοναδικῆς ταύτης θέσεως, ἀλλὰ στερεῖται νεύρων, τῶν πᾶσαν ἐπιχείρησιν ἀπολύτως ἀναγκαίων· ἐνῷ ταῦτα εὐκόλως ἠδύνατο νὰ τῷ παράσχωσιν οἱ φιλόθρησκοι καὶ φιλόκαλοι συμπολιταί, ἐκκλησιαζόμενοι συνεχῶς, τώρα μάλιστα τὸ θέρος, ἐν τῷ περιβλέπτῳ τούτῳ ναυδρίῳ, ὠφελούμενοι, πρὸς τῇ ἐκτελέσει χριστιανικοῦ καθήκοντος, καὶ κατὰ τὴν ὑγείαν, διὰ τοῦ πρῶτον περιπάτου καὶ τῆς ἀπολαύσεως δροσερωτάτου καὶ καθαρωτάτου ἀέρος. Ἡ ἀνοδος εἶναι κατὰ μέγα μέρος ὀμαλὴ καὶ ἡκιστα κοπιαστικὴ, ἢ δὲ καθόδος καὶ διασκεδαστικωτάτη διὰ τοὺς ἀμυαίας ἔχοντας τὰς δυνάμεις· ἢ δ' ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀπὸ τοῦ περιβόλου τοῦ Ναοῦ θεὰ εἶναι ὑπερτέρα πάσης περιγραφῆς.

Ὁ Πίναξ

ἴδιον τεῦχος ἀποτελῶν, σχήματος ἰσομεγέθους τῷ τῆς «Σιών», τιμᾶται

Διὰ μὲν τοὺς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δραχμῶν 2,

Διὰ δὲ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. ἀργυρῶν 3.

Ὁφείλομεν δὲ νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων, ὅτι ἡ Σύναξις τῆς «Σιών» οὐδόλας ἀνεμίχθη οὔτε εἰς τὴν σύνθεσιν, οὔτε εἰς τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἅπασαν τὴν εὐθύνην φέρει ἡ Διεύθυνσις.

Τὴν ἐβδομάδα ταύτην ἔδει νὰ μὴ ἐκδοθῇ φύλλον κατὰ τὰ ἀνέκαθεν κεκαρονισμένα, ἀλλ' ἕνεκα τῆς κατὰ Ἰανουάριον καθυστερήσεως τριῶν φύλλων, ἐκδίδεται τοῦτο ἐκτάκτως.